

נתוני פשיעת מסתננים בישראל: השוואה בין מחקרי הכנסת לבין נתוני המשטרה והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה

י"ח כסלו תשע"ג
2/12/2012

איתן – מדיניות הגירה ישראלית (ע"ר)

מחלקת מחקר
tg.eitan@gmail.com

איתן

מדיניות הגירה
ישראלית

בדו"ח מחקר של הכנסת משנת 2010¹ נכתב:

**נתוני הפשיעה של זרים מאפריקה, הכוללים גם את נתוני הפשיעה של אוכלוסיית
המסתננים ומבקשי המקלט מיבשת זו, מראים ששכיחות העבריינות באוכלוסייה זו
נמוכה משכיחותה בקרב האוכלוסייה הכללית באופן ניכר.**

בשנים 2010-2011 מרכז המחקר והמידע של הכנסת פרסם שני מחקרים, העוסקים בנושא פשיעה של מסתננים ומבקשי מקלט וכנגד מסתננים ומבקשי מקלט (2010/10/11² ו-2011/5/5³). המחקרים הראו, כי נתוני הפשיעה של אוכלוסייה זו נמוכים ביחס לנתוני הפשיעה הכללית במדינה. הצהרות אלו קיבלו חשיפה תקשורתית נרחבת במיוחד ולכן השפעתם רבה.⁴

במחקר הראשון משנת 2010 בוצעה השוואה בין מספר התיקים שנפתחו לאוכלוסיית המסתננים ומבקשי המקלט למספר התיקים שנפתחו לכלל האוכלוסייה בערים תל אביב, אילת, ערד ואשדוד (ערים בהן מספר המסתננים ומבקשי המקלט גבוה יחסית). כבר בתחילת המחקר, מצויין כי אחד מהמאפיינים הייחודיים לפשיעת הזרים היא אחוזי דיווח נמוכים, בעיקר בפשיעה הפנים-מגזרית. בניגוד לכך, ידוע שאחוזי הדיווח על פשיעה בקרב אזרחי ישראל גבוהים יותר. מכאן השוואה שנערכה בין מספר התיקים שנפתחו למסתננים ומבקשי המקלט לבין האוכלוסייה הכללית מלכתחילה אינה מדויקת, והמסקנות המעידות שאחוזי הפשיעה בקרב אוכלוסייה זו נמוכים בהשוואה ליחסם באוכלוסייה הכללית אינן משקפות נכוחה את תמונת המצב.

כשל מתודולוגי נוסף הקיים בהשוואה בין מספר התיקים שנפתחו למסתננים לבין כלל האוכלוסייה, הינו העובדה שעבירות רבות הנוגעות לאוכלוסייה הישראלית כלל אינן רלוונטיות לאוכלוסייה הזרה, לדוגמא, עבירות צווארון לבן, עבירות ניירות ערך, עבירות מס וכדומה. כך יוצא שהמחקר עורך השוואות בין עבירות מס לעבירות אלימות, במקום לבחון את מספר עבירות של מסתננים לבין ישראלים באותו סוג העבריינות. לכן השוואה זו מעוותת את תמונת המצב, ולמעשה, חסרת משמעות.

במחקר השני משנת 2011⁵ מופיע לראשונה פירוט רחב יותר של סוגי התיקים העיקריים שנפתחים למסתננים ומבקשי מקלט בשנת 2010. מסיבה כלשהי, במקרה זה יש רק מספרים מוחלטים ולא נערכת השוואה לכלל האוכלוסייה. בנוסף, מחבר המחקר כותב:

"עם השנים חלה עלייה במספר העבירות של מסתננים מבקשי מקלט, בעיקר עבירות אלימות, עבירות כנגד גוף, עבירות סדר ציבורי ועבירות מין (אם כי כאמור, למרות העלייה, השיעור נמוך משיעור הפשיעה בעבירות אלו באוכלוסייה הכללית)".⁶ (ההדגשה שלנו)

¹ גלעד נתן, 11/10/2010. ["נתונים על פשיעה של מסתננים ומבקשי מקלט וכנגד מסתננים ומבקשי מקלט"](#). הכנסת, מרכז המחקר והמידע. עמ' 9.

² שם.

³ גלעד נתן, 25/5/2011. ["פשיעה של מסתננים ומבקשי מקלט וכנגד מסתננים ומבקשי מקלט"](#). הכנסת, מרכז המחקר והמידע.

⁴ הדוגמאות רבות, ואנחנו הבאנו רק כמה מהן:

אלי סניור, 10/6/2012. "חשד: אריתראי תקף מינית בת 13 בתל-אביב". [YNET](#).

אלינור פוקס, 2/5/2012. "פעילים חברתיים נגד כתבת גל"צ: מוזמנת בשקרים ומטפפת אותם הלאה". [MAKO](#).

אורן פרסיקו, 22/5/2012. "הבסיס העובדתי". [העין השביעית](#).

⁵ שם, גלעד נתן, 2011.

⁶ גלעד נתן, 2011, שם, עמ' 5.

קביעה זו אינה נכונה עובדתית ומטעה את הקוראים. השוואה של שתי עבירות אלימות, רצח ומין, בקרב אוכלוסיית המסתננים לזו של האוכלוסייה הכללית מעלה תמונה שונה בתכלית ואף דרמטית. מנתוני המשטרה⁷ עולה, כי בשנת 2010 מספר עבירות הרצח של מסתננים עומד על שישה. על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, כלל מספר מקרי הרצח באותה שנה עומד על 158⁸. מכאן, **שאחוז תיקי הרצח של המסתננים הוא 3.8% מכלל תיקי הרצח**. עוד עולה מנתוני המשטרה, כי מספר עבירות המין של המסתננים בשנת 2010 הוא 62, בעוד שמספר התיקים שנפתחו לכלל האוכלוסייה בעבירות אלו על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הוא 4,022⁹. מכאן **שבעבירות מין, אחוז התיקים של המסתננים מכלל התיקים של האוכלוסייה הוא 1.5%**. אוכלוסיית המסתננים בסוף שנת 2010 על פי נתוני משרד הפנים עמדה על 33,273 איש¹⁰. אוכלוסיית המדינה כולל המסתננים בסוף אותה שנה על פי נתוני הלמ"ס עמדה על 7,728,373¹¹. מכאן שאחוז המסתננים מכלל האוכלוסייה הוא 0.43% בלבד. נמצא, **ששיעור מקרי הרצח של מסתננים ביחס לכלל האוכלוסייה גדול ב- 883%** משיעורם היחסי באוכלוסייה. בנוגע **לעבירות מין**, שיעור התיקים של המסתננים ביחס לכלל התיקים **גדול ב- 350%** משיעורם היחסי באוכלוסייה. **אם כן, מדובר בפשיעה גבוהה בקרב מסתננים ומבקשי מקלט באופן חריג מזו של כלל האוכלוסייה, בניגוד חריף למוצג במחקרים של מרכז המידע.**

כפי שהראנו, בניגוד מוחלט לכתוב במחקרי מרכז המידע והמחקר של הכנסת, ניתן לראות בברור ששיעור הפשיעה בקרב המסתננים ומבקשי המקלט ביחס לחלקם באוכלוסייה בעבירות אלימות, גדול במאות אחוזים מזה של כלל האוכלוסייה. עם זאת, ראוי לציין, שבויכוח הקלאסי על שיעורי הפשיעה בקרב אוכלוסייה זו, שני הצדדים חוטאים באותו החטא. גם אלה המנסים לטעון, שכל המסתננים עבריינים מולדים וגם אלה המנסים לטעון שמדובר באוכלוסייה תמימה שפושעת פחות מאוכלוסייה רגילה, מעוותים את המציאות.

אמנם הראנו שרמת הפשיעה בקרב אוכלוסייה זו בעבירות אלימות גבוהה הרבה יותר מזו של כלל האוכלוסייה, אך לו היינו מכניסים פרמטרים אחרים נוסף על מוצאם, כגון גיל, מין ומצב סוציו-אקונומי (רוב המסתננים הם גברים, צעירים מתחת לקו העוני), אנו מאמינים שהיינו מקבלים נתונים שונים ומאוזנים יותר (אם כי יש לקחת בחשבון, שבמקרה של אוכלוסיית המסתננים מדובר באוכלוסייה שעברה טראומה, המגיעה במקור ממדינות עם תרבות שונה ובהן רמת אלימות גבוהה מזו שבישראל). חשוב להבין שהבעיה העיקרית איננה אוכלוסיית המסתננים, אלא ממשלת ישראל, שאיפשרה כניסה לא חוקית של אוכלוסייה צעירה גדולה, הנעדרת פילוח דמוגרפי נורמטיבי, אשר מורכבת ברובה מגברים עניים ללא משפחות לתוך שכונות מצוקה, ללא מדיניות הגירה מתאימה. מדובר בפצצת זמן חברתית וביטחוניית חמורה ביותר. אנו קוראים למדינת ישראל לאמץ בדחיפות מדיניות הגירה שתשמר את זהותה כמדינה יהודית ודמוקרטית תוך שמירה על זכויות אדם בסיסיות של מהגרים לא חוקיים.

⁷ הנתונים הובאו בישיבת הוועדה לבחינת בעיית העובדים הזרים בכנסת, מתאריך 23/5/2011. ניתן למצוא את הנתונים בפרוטוקול 49 של ועדה זו באתר:

http://www.knesset.gov.il/protocols/heb/protocol_search.aspx

⁸ סטטיסטיקה פלילית - תיקים שנפתחו במשטרה, לפי סוג עברה. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

⁹ שם.

¹⁰ דו"ח רשות ההגירה האוכלוסין וההגירה.

¹¹ האוכלוסייה בישראל בסוף 2010 עמדה על 7,695,100 איש, לפי הירחון הסטטיסטי לישראל - אוכלוסייה, לוח ב/1. הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.